

GRAD NOVI PAZAR

GRAĐANSKI VODIČ KROZ NACRT BUDŽETA ZA 2023. godinu

Uvod u javnu raspravu o nacrtu odluke o budžetu grada Novog Pazara za 2023. godinu

- Svrha ove prezentacije je da na što jednostavniji i razumljiviji način objasni na koji način lokalna samouprava planira u narednoj godini da koristi javne resurse kako bi se izvršile obaveze i zadovoljile potrebe građana.
- Namera nam je da Vam damo sažet i jasan prikaz Nacrta odluke o budžetu grada Novog Pazara za 2023. godinu, koja je po svojoj formi veoma obimna i teška za razumevanje zbog specifičnih pojmova i klasifikacija koje je čine.
- Želimo da čujemo vaše mišljenje o Nacrtu odluke o budžetu grada Novog Pazara za 2023. godinu i sugestije za unapređenje.
- Nastojimo da kroz ovaj transparentan pristup unapredimo Vaše razumevanje i interesovanje za lokalne finansije, a u perspektivi očekujemo i unapređenje zajedničke saradnje u postavljanju ciljeva, definisanju prioriteta i planiranju razvoja našeg grada Novog Pazara.

Ko se finansira iz budžeta?

Direktni korisnici budžetskih sredstava:

- Skupština grada
- Gradonačelnik
- Gradsko veće
- Gradska uprava za izvorne i poverene poslove
- Gradska uprava za naplatu javnih prihoda
- Gradsko javno pravobranilaštvo

Ostali korisnici javnih sredstava:

- Obrazovne ustanove (škole)
- Sportski savez
- Centar za socijalni rad
- Dom zdravlja
- Javna ustanova - Kancelarija za mlade

Indirektni korisnici budžetskih sredstava:

- Narodna biblioteka Dositej Obradović
- Muzej Ras
- Arhiv Ras
- Kulturni centar
- Regionalno pozorište
- Centar za decu i omladinu Duga
- Turistička organizacija Novi Pazar
- Predškolska ustanova Mladist
- Mesne zajednice
- Regionalni centar za profesionalni razvoj zaposlenih u obrazovanju
- Ustanova za sport

Kako nastaje budžet grada?

BUDŽET grada je pravni dokument koji utvrđuje plan prihoda i primanja i rashoda i izdataka grada za budžetsku, odnosno kalendarsku godinu.

To znači da ovaj dokument predstavlja predviđanje koliko će se novca od građana i privrede u toku jedne godine prikupiti i na koji način će se taj novac trošiti.

Iz gradskog budžeta se tokom godine plaćaju sve obaveze lokalne samouprave. Isto tako u budžet se slivaju prihodi iz kojih se podmiruju te obaveze.

Gradonačelnik i lokalna samouprava sprovode gradsku politiku, a glavna poluga te politike i razvoja je upravo budžet grada.

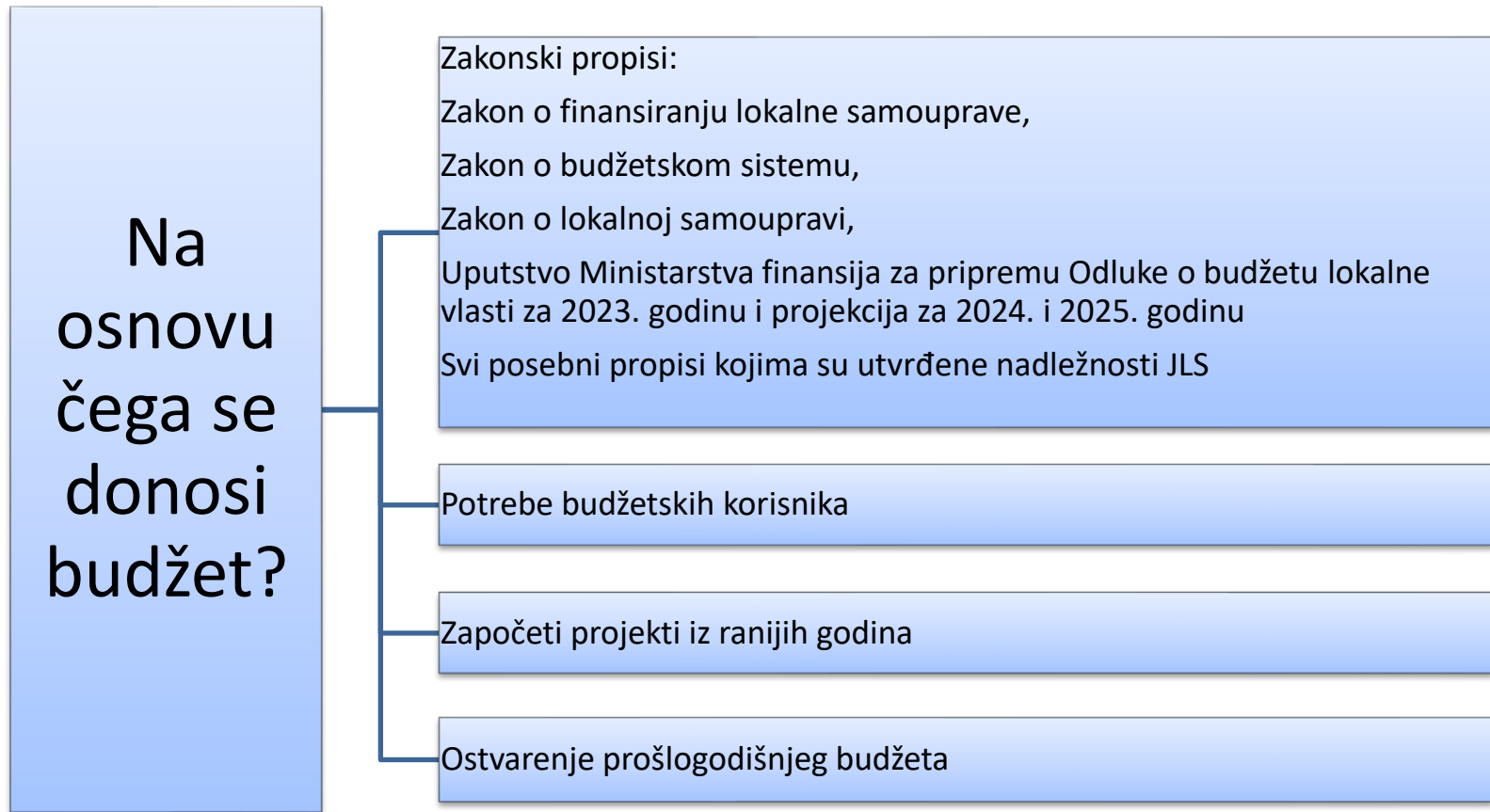
Prilikom definisanja ovog, za grad Novi Pazar najvažnijeg dokumenta, rukovode se zakonskim okvirom i propisima, strateškim prioritetima razvoja i drugim elementima.

Realnost je takva da postoje velike razlike između želja i mogućnosti, tako da kreiranje budžeta podrazumeva utvrđivanje prioriteta i pravljenje kompromisa.

Ko učestvuje u budžetskom procesu?

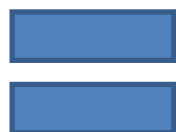

Na osnovu čega se donosi budžet?

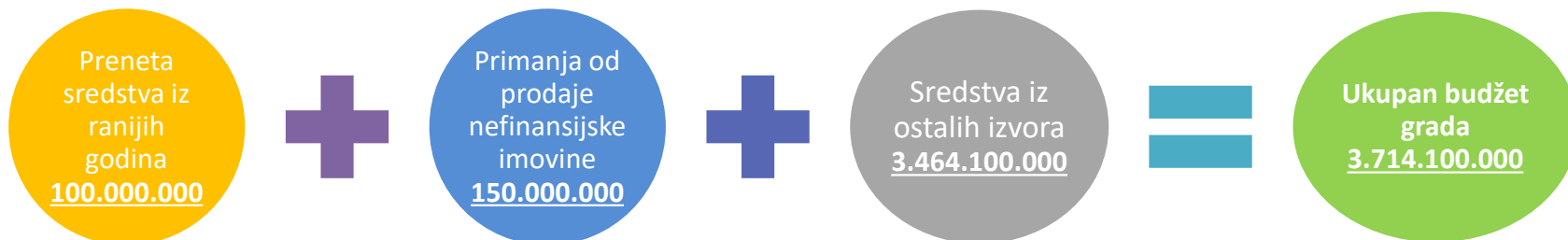
Kako se puni gradska kasa?

- Ukupni planirani **javni prihodi i primanja** grada Novog Pazara za 2023. godinu iznose

3.714 miliona dinara

- Nacrtom odluke o budžetu grada Novog Pazara za 2023. godinu planirana su prenetna sredstva iz ranijih godina u iznosu od 100 miliona dinara, sredstva od prodaje nefinansijske imovine u iznosu od 150 miliona dinara i sredstva iz ostalih izvora u iznosu od 3.464.100 hiljada dinara.

Šta su prihodi i primanja budžeta?

Poreski prihodi

- Vrsta javnih prihoda koji se prikupljaju obaveznim plaćanjima poreskih obveznika bez obaveze izvršenja specijalne usluge zauzvat

Donacije i transferi

- **Donacije** se dobijaju od domaćih i međunarodnih donatora i organizacija za različite projekte. Transferi podrazumevaju prenos sredstava od nivoa Republike Srbije lokalnom nivou vlasti. Mogu biti **namenski** (za tačno utvrđene namene) ili **nenamenski** (nije im unapred utvrđena namena te se mogu u skladu sa zakonom koristiti za bilo koje svrhe) .

Neporeski prihodi

- Vrsta javnih prihoda koji se naplaćuju za korišćenje javnih dobara (naknade), pružanje javnih usluga (takse) ili zbog kršenja ugovornih ili zakonskih odredbi (kazne i penali)

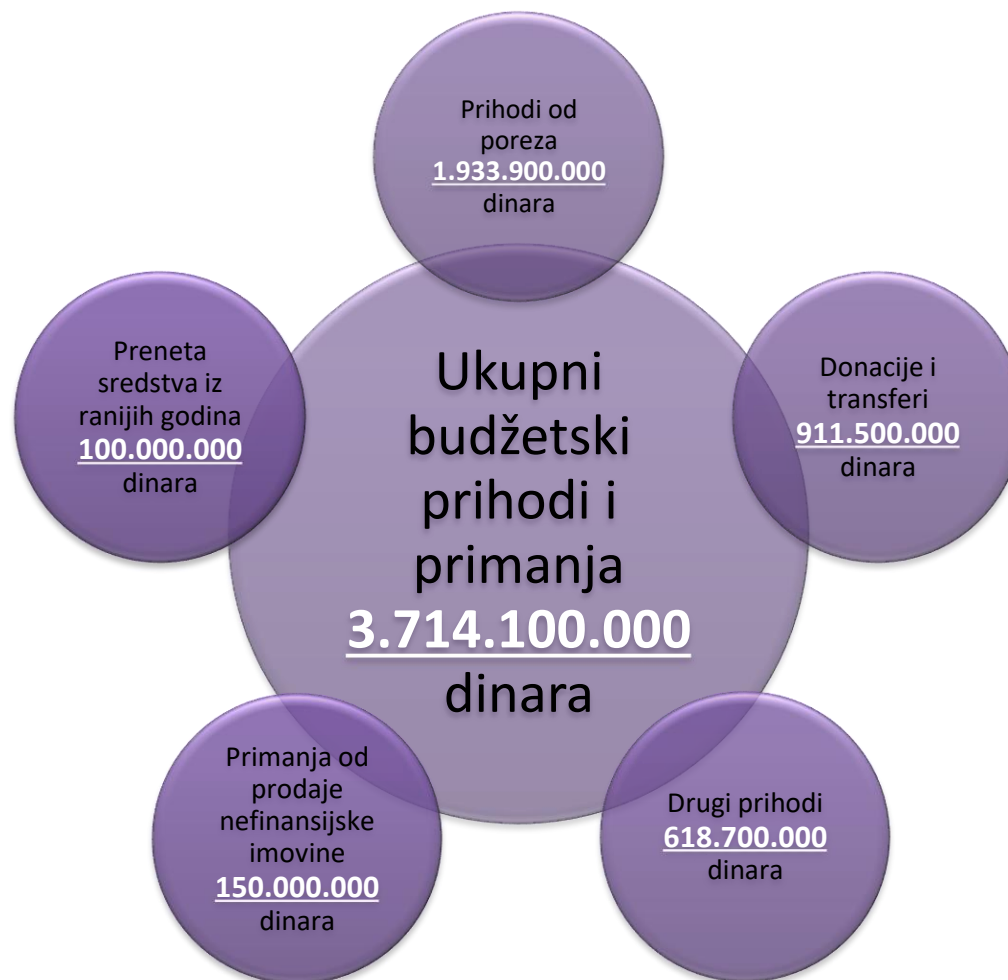
Primanja od prodaje nefinansijske imovine

- Ova primanja se ostvaruju prodajom nepokretnosti i pokretnih stvari u vlasništvu grada.

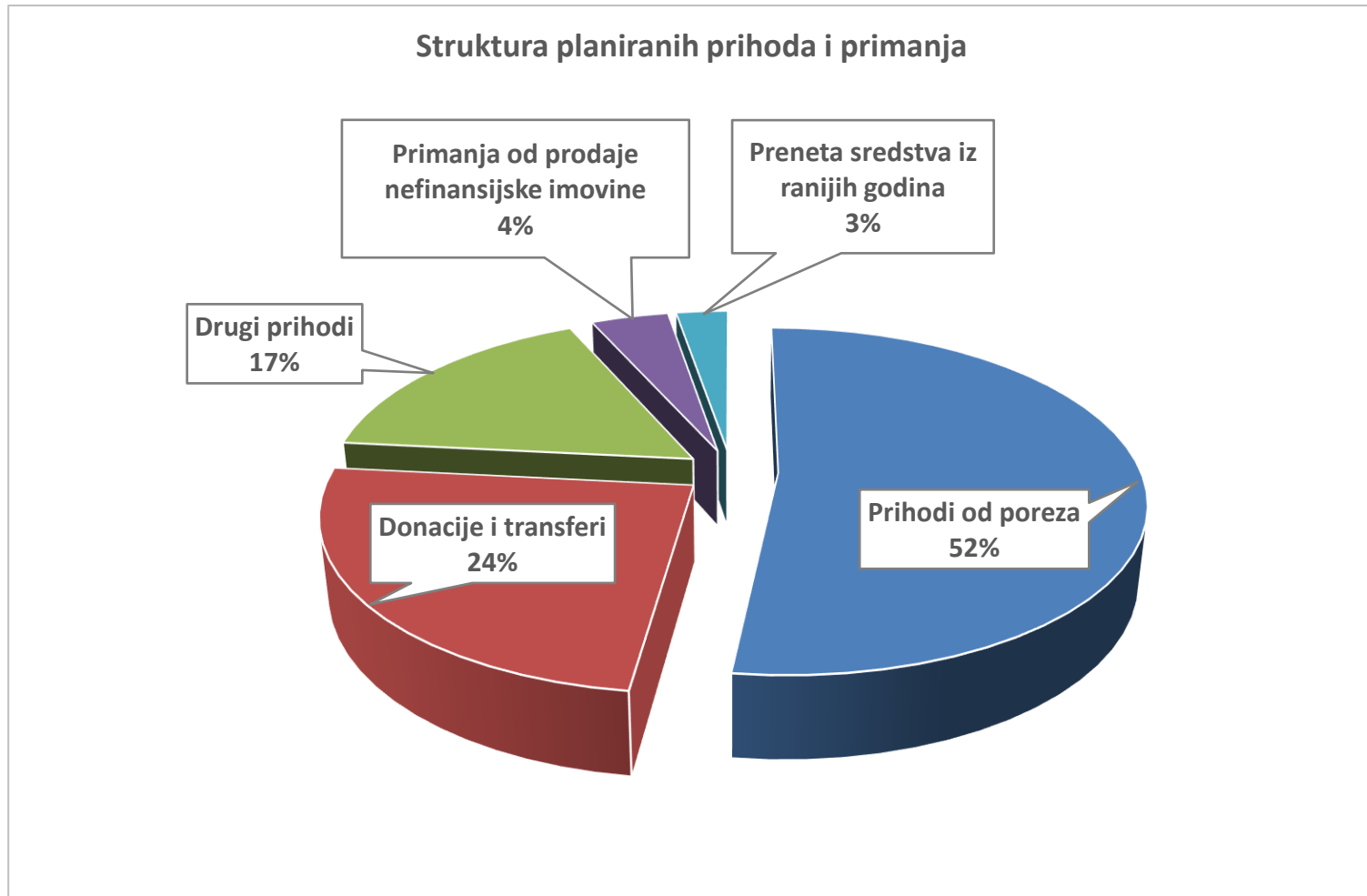
Preneta sredstva iz ranijih godina

- Predstavljaju višak prihoda budžeta grada koji nisu potrošeni u prethodnoj budžetskoj godini

Struktura planiranih prihoda i primanja za 2023. godinu

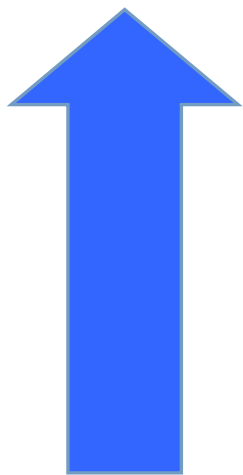

Struktura planiranih prihoda i primanja za 2023. godinu

Koje promene u budžetu se očekuju u odnosu na tekuću 2022 godinu?

- Projektovano je da će ukupni planirani prihodi i primanja našeg grada u 2023. godini biti **povećani** u odnosu na poslednju izmenu Odluke o budžetu za 2022. godinu za **104.100.000** dinara, odnosno za **2.8 %**.
 - Očekivano je uvećanje prihoda od **donacija i transfera** za **41.500.000** dinara
 - Očekivano je uvećanje **prihoda od poreza** za **105.000.000** dinara
 - Projektovano je uvećanje od **primanja od drugih prihoda** za **26.300.000** dinara.
 - Projektovano je uvećanje prihoda od **primanja od prodaje nefinansijske imovine** za **23.000.000** dinara.

Na šta se troše javna sredstva?

Budžet mora biti u ravnoteži, što znači da rashodi moraju odgovarati prihodima.

Ukupni planirani rashodi i izdaci za 2023. godinu u Nacrtu odluke o budžetu iznose:

3.714.100.000
hiljada dinara

- ✓ **RASHODI** Rashodi predstavljaju sve troškove grada za plate budžetskih korisnika, nabavku roba i usluga, subvencije, dotacije i transfere, socijalnu pomoć i ostale troškove koje grad/opština obezbeđuje bez direktne i neposredne naknade.
- ✓ **IZDACI** predstavljaju troškove izgradnje ili investicionog održavanja već postojećih objekata, nabavku zemljišta, mašina i opreme neophodne za rad budžetskih korisnika.
- ✓ **RASHODI I IZDACI** moraju se iskazivati na zakonom propisan način, odnosno moraju se iskazivati: po *programima* koji pokazuju koliko se troši za izvršavanje osnovnih nadležnosti i strateških ciljeva grada; po *osnovnoj nameni* koja pokazuje za koju vrstu troška se sredstva izdvajaju; po *funkciji* koja pokazuje funkcionalnu namenu za određenu oblast i po *korisnicima budžeta* što pokazuje organizaciju rada grada Novog Pazara.

Šta su rashodi i izdaci budžeta?

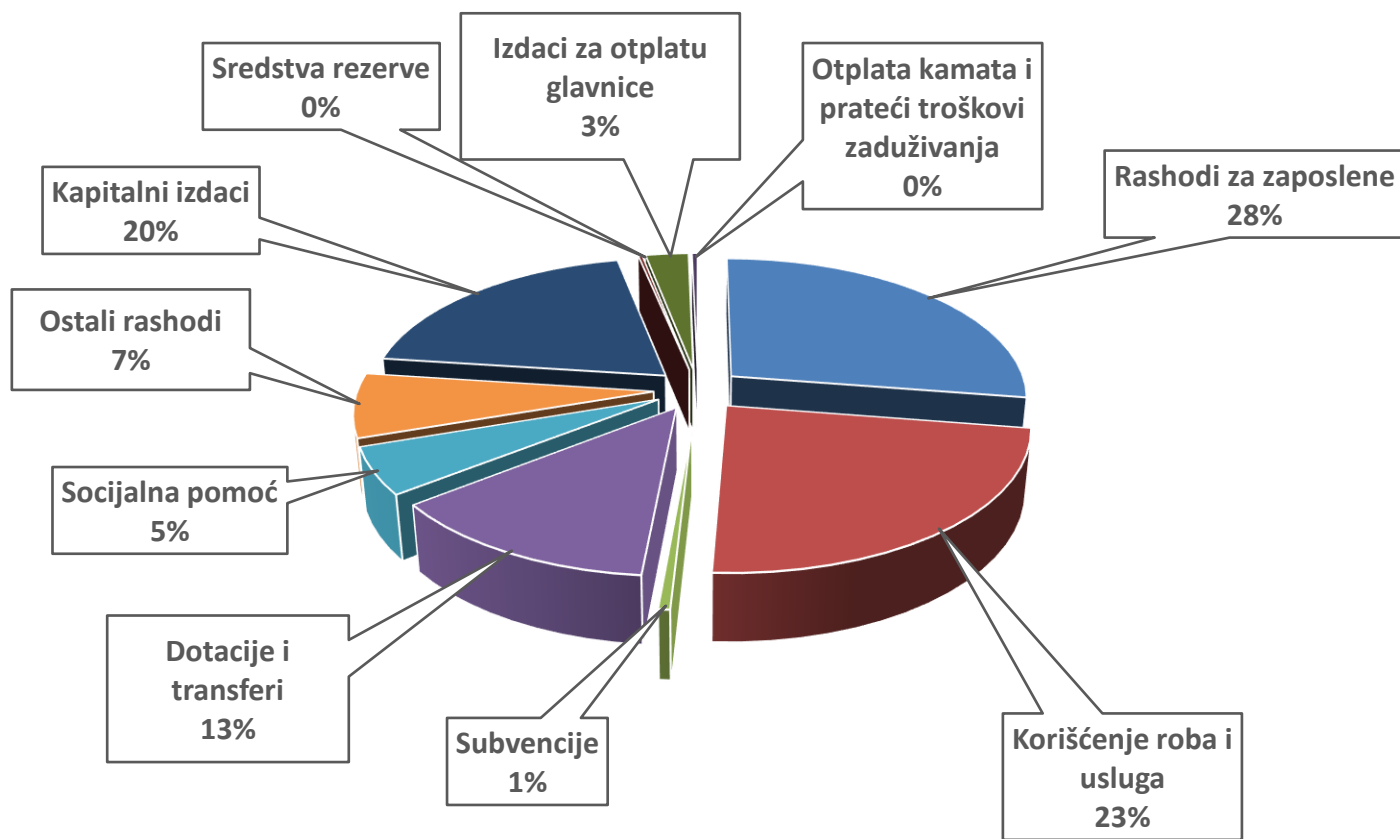
Rashodi za zaposlene	<ul style="list-style-type: none">• Rashodi za zaposlene predstavljaju sve troškove za zaposlene, kako u upravi tako i kod budžetskih korisnika
Korišćenje roba i usluga	<ul style="list-style-type: none">• Korišćenje roba i usluga obuhvataju stalne troškove, putne troškove, usluge po ugovoru, specijalizovane usluge, troškove materijala i tekuće popravke i održavanje.
Dotacije i transferi	<ul style="list-style-type: none">• Dotacije i transferi su troškovi koje lokalna samouprava ima za isplatu institucijama koje su u primarnoj nadležnosti centralnog/pokrajinskog nivoa kao što su škole, centar za socijalni rad, dom zdravlja.
Ostali rashodi	<ul style="list-style-type: none">• Ostali rashodi obuhvataju dotacije nevladinim organizacijama, poreze, takse, novčane kazne.
Sibvencije	<ul style="list-style-type: none">• Subvencije se odobravaju za funkcionisanje međumnog prevoza i poljoprivrednim proizvođačima.
Socijalna zaštita	<ul style="list-style-type: none">• Socijalna zaštita obuhvata sve troškove isplate socijalne pomoći za različite kategorije građana.
Budžetska rezerva	<ul style="list-style-type: none">• Budžetska rezerva predstavlja novac koji se koristi za neplanirane ili nedovoljno planirane svrhe, kao i u slučaju vanrednih okolnosti.
Kapitalni izdaci	<ul style="list-style-type: none">• Kapitalni izdaci su troškovi za izgradnju novih, ili investiciono održavanje postojećih objekata, nabavku opreme, mašina zemljišta i slično.

Struktura projektovanih rashoda i izdataka budžeta za 2023. godinu

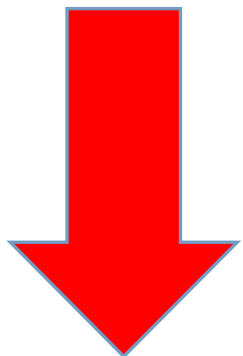
Struktura projektovanih rashoda i izdataka budžeta za 2023. godinu

Struktura planiranih rashoda i izdataka

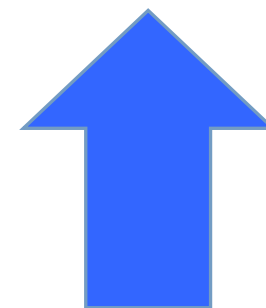
Koje promene u budžetu se očekuju u odnosu na tekuću 2022 godinu?

Projektovano je da će ukupni planirani troškovi (rashodi i izdaci) našeg grada za **2023.** godinu biti **uvećani** u odnosu na poslednju izmenu Odluke o budžetu za **2022.** godinu za **104.100.000** dinara, odnosno za **2.8 %**.

- Projektovanje je smanjenje **rashoda za korišćenje roba i usluga** za **1.060.000** dinara
- Projektovanje je smanjenje **rashoda za donacije i transfere** za **5.300.000** dinara
- Projektovano je smanjenje **rashoda za izdatke za otplatu glavnice** za **40.000.000** dinara

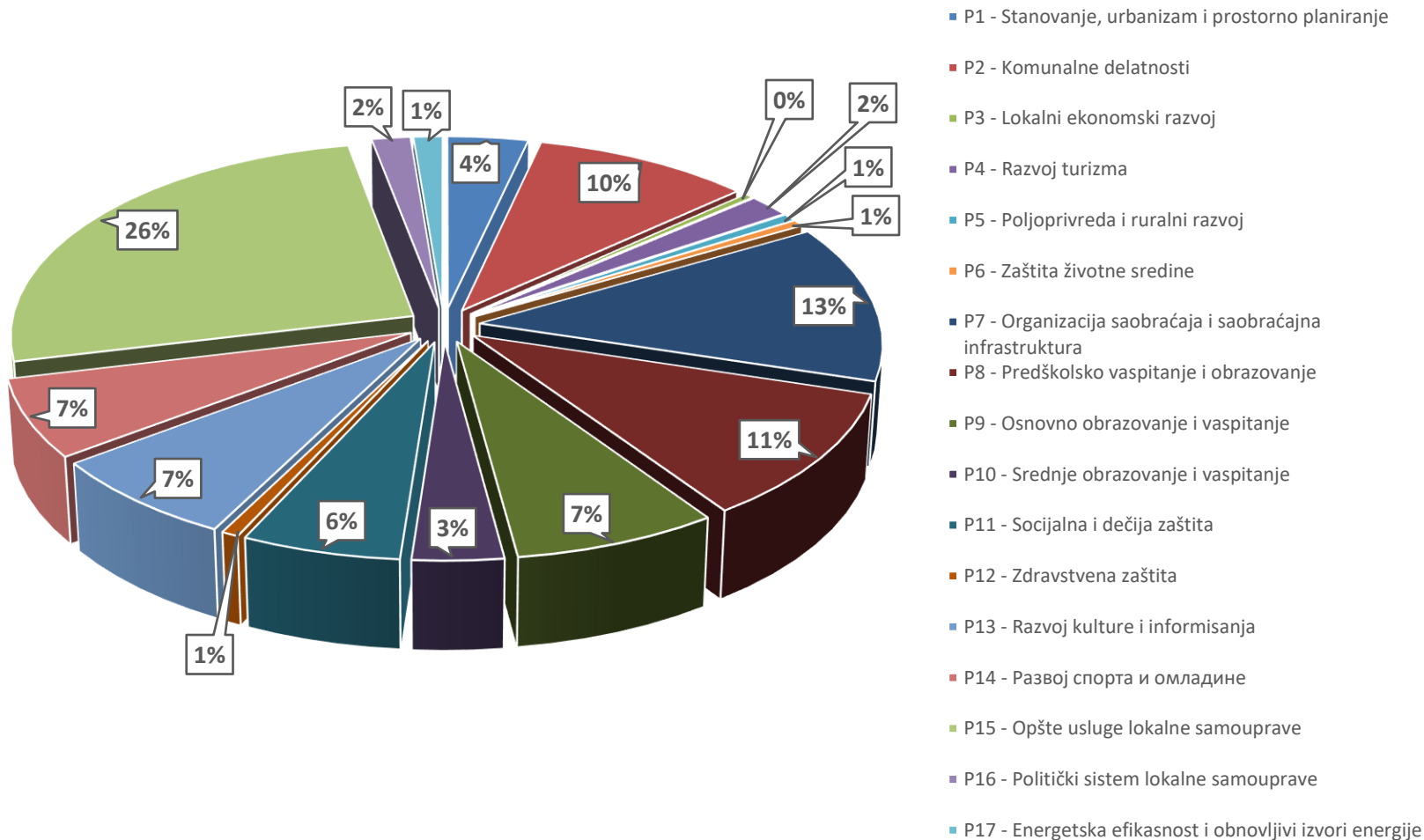
- Projektovano je povećanje **rashoda za izdatke za nefinansijsku imovinu** za **57.670.000** dinara
- Projektovano je povećanje **rashoda za ostale rashode** za **17.280.000** dinara
- Projektovano je povećanje **rashoda za zaposlene** za **960.000** dinara

Planirani rashodi budžeta po programima

Naziv programa	Sredstva iz Nacrta Odluke o budžetu za 2023. godinu (iznos u dinarima)	% budžeta po programu
Pogram 1. Stanovanje, urbanizam i prostorno planiranje	132.500.000	3,57%
Pogram 2. Komunalne delatnosti	360.000.000	9,69%
Pogram 3. Lokalni ekonomski razvoj	15.000.000	0,40%
Pogram 4. Razvoj turizma	69.300.000	1,87%
Pogram 5. Poljoprivreda i ruralni razvoj	22.000.000	0,59%
Pogram 6. Zaštita životne sredine	19.000.000	0,51%
Pogram 7. Organizacija saobraćaja i saobraćajna infrastruktura	487.000.000	13,11%
Pogram 8. Predškolsko vaspitanje i obrazovanje	397.400.000	10,70%
Pogram 9. Osnovno obrazovanje i vaspitanje	276.500.000	7,44%
Pogram 10. Srednje obrazovanje i vaspitanje	122.400.000	3,30%
Pogram 11. Socijalna i dečija zaštita	213.200.000	5,74%
Pogram 12. Zdravstvena zaštita	23.000.000	0,62%
Pogram 13. Razvoj kulture i informisanja	266.400.000	7,17%
Pogram 14. Razvoj sporta i omladine	242.500.000	6,53%
Pogram 15. Opšte usluge lokalne samouprave	956.900.000	25,76%
Pogram 16. Politički sistem lokalne samouprave	63.500.000	1,71%
Pogram 17. Energetska efikasnost i obnovljivi izvori energije	47.500.000	1,28%
Ukupni rashodi po programima	3.714.100.000	

Struktura planiranih rashoda po budžetskim programima

Najvažniji planirani projekti od interesa za lokalnu zajednicu

Naziv projekta	Planirana sredstva (iznos u dinarima)		
	2021	2022	2023
Izgradnja komunalne infrastrukture	256.500.000	185.000.000	200.000.000
Zemljište	160.000.000	45.000.000	70.000.000
Dogradnja hotela na Atletskom stadionu	0	43.000.000	29.000.000
Investiciono održavanje gradskih saobraćalnica i lokalnih puteva u Novom Pazaru	0	90.000.000	50.000.000

Ka ravnopravnijem gradu – Rodno odgovorno budžetiranje

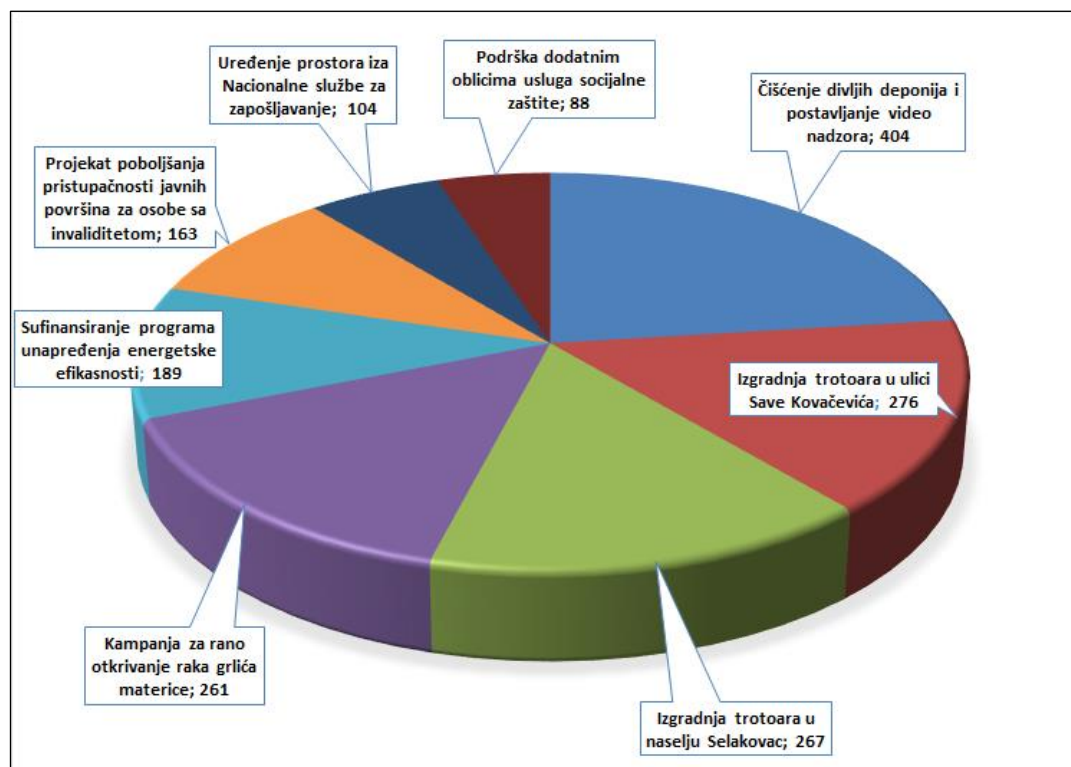
- Uvođenje principa rodne ravnopravnosti u budžetski proces doprinosi poboljšanju efektivnosti budžeta i omogućava bolji uvid u koristi koje žene i muškarci imaju od budžetskih sredstava.
- Nastavili smo trend iz prethodnih godina i proširujemo obuhvat urođenih informacija u budžetu - u skladu sa Zakonom smo u prvom kvartalu ove godine usvojili Plan postupnog uvođenja rodno odgovornog budžetiranja za narednu 2023. godinu.
- U skladu sa ovim Planom - u Nacrtu Odluke o budžetu za 2023. godinu primenili smo rodno osetljive ciljeve i/ili indikatore u okviru **programa 3** – Lokalni ekonomski razvoj- Unapređenje privrednog i investicionog ambijenta, Cilj 1: Unapređenje administrativnih procedura i razvoj adekvatnih servisa i usluga za pružanje postojećoj privredi, **Indikator: 1) Broj preduzeća koja su koristila usluge i servise grada u odnosu na ukupan broj preduzeća, vodeći računa o broju ženskih preduzetnika koje su koristile usluge i servise grada. 2) Broj žena koje su korisnice subvencija za samozapošljavanje od ukupnog broja dodeljenih subvencija, programa 5** – Poljoprivreda i ruralni razvoj – Podrška za sprovođenje poljoprivredne politike u lokalnoj zajednici, **Cilj 1:** Stvaranje uslova za razvoj i unapređenje poljoprivredne proizvodnje na teritoriji grada, **Indikator: Broj učesnika edukacija (broj učesnika žena u odnosu na ukupan broj); program 11 – Socijalna i dečija zaštita** - Jednokratne pomoći i drugi oblici pomoći, **Cilj 1:** Unapređenje zaštite siromaštva, **Indikator: Broj žena korisnica jednokratne pomoći u odnosu na ukupan broj i programa 13** – Razvoj kulture i informisanja – Ostvarivanje i unapređivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja, **Cilj 1** – Povećana ponuda kvalitetnih medijskih sadržaja iz oblasti društvenog života lokalne zajednice, **Indikator: Broj različitih tematskih tipova programa (sa posebnim akcentom na programe namenjene ženskoj populaciji).**

Učešće građana u procesu izrade budžeta

- U cilju uključivanja građana u budžetski proces, grad je sproveo anketu za Budžet 2023.
- Online anketa je bila dostupna u periodu 30. novembra do 7. decembra 2022. a ukupno je popunjeno 1128 ankentih listića
- Svrha ankete je bila da građani glasaju za predloge projekata koji bi po njihovom mišljenju mogli da učine život kvalitetnijim i lepšim.
- Ovo je četvrta godina za redom da građani mogu da glasaju za projekte i time učestvuju u kreiranju budžeta
- Građanima je ponuđena lista projekata sa mogućnošću izbora najviše tri projekta sa liste kao i opcija da sami predlože projekat
- Najviše glasova dobio je predlog za **Čišćenje divljih deponija i postavljanje video nadzora** za koji je glasalo **404** naših sugrađana, a za njim sledi projekat **Izgradnja trotoara u ulici Save Kovačevića** koji je dobilo **276** glasova. Za **Izgradnju trotoara u naselju Selakovac** glasalo je **267** građana. **Kampanja za rano otkrivanje raka grlića materice** takođe je u vrhu prioriteta, za ovaj projekat je stigao **261** glas.

Učešće građana u budžetskom procesu

R.br.	Naziv projekta	Glasovi
1	Čišćenje divljih deponija i postavljanje video nadzora	404
2	Izgradnja trotoara u ulici Save Kovačevića	276
3	Izgradnja trotoara u naselju Selakovac	267
4	Kampanja za rano otkrivanje raka grlića materice	261
5	Sufinansiranje programa unapređenja energetske efikasnosti	189
6	Projekat poboljšanja pristupačnosti javnih površina za osobe sa invaliditetom	163
7	Uređenje prostora iza Nacionalne službe za zapošljavanje	104
8	Podrška dodatnim oblicima usluga socijalne zaštite	88
9	Izgradnja trotoara u ulici Stevana Nemanje do naselja Sestovo do Dezevskog puta	37
10	Zamena ulaznih vrata na stambenim zgradama - II faza	30
11	Izgradnja asfaltnog puta u selo Pnuće	9

GRAD NOVI PAZAR

www.novipazar.rs